Glas zaveznikov

Leto II - Št. 363 — Informacijski dnevnik A. I. S. — Cena 4 lire

TRST, sobota 24. avgusta 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Razpravljanje o italijanski mirovni pogodbi se nadaljuje

PARIZ, 24. avgusta. — Sinoči je dvajset delegatov razpravljalo na pariški konferenci o tem, ali je Italija «začela», «sprožila» ali «napovedala» vojno Končno je politični in teritorialni odbor za Italijo, preiskujoč uvod mirovne pogodbe z Italijo, odločil z 11 proti 9 glasovi, da je Italijo «začela vojno», ter nadomestila s tem izrazom frazo «napovedala», katero so rabili zunanji ministri štirih velesil, ko so sestavljali uvod.

Proti odgoditvi konference

Reuterjev diplomatski dopisnik piše: «Med delegati pariške konference narašča opozicija proti r rebitni odgoditvi pariške konference zaradi glavne skupščine Združenih narodov, ki bi se morala začeti 23. septembra. Splošno mnenje je, da more konferenca nadaljevati svoje delo, če je to potrebno, istočasno z glavno skupščino Združenih narodov. Glavni tajnik Združenih narodov Trygve Lie je že izjavil, da bi morali zaradi praktičnih in političnih vzrokov preprečiti odgoditev glavne skupščine Združenih narodov.

«Menijo, da so Angleži istega mnenja kot Trygve Lie ter mislijo, da je britanska delegacija mnenja, da so možna istočasno zasedanja pariške konference, ali vsaj njenih pododborov, in zasedanja glavne skupščine Združenih narodov. Če bi moralo nastati vprašanje morebitne odgoditve, želita tako ameriška kot sovjetska delegacija, da se odgodi zasedanje glavne skupščine Združenih narodov rajši, kot pa, da prekinejo delo pariške konference.

«Vsekakor ne pričakujejo, da bodo vprašanje načeli, dokler konferenca ne bi imela možnosti oceniti izidov dela raznih odborov in napredkov, ki jih bodo dosegli do polovice septembra, ko bodo morali delegati, ki se želijo udeležiti glavne skupščine Združenih narodov, odpotovati iz Pariza.

«Medtem bodo med tednom izvršili nadaljnje priprave za pripravo terena glede na bližnjo «bitko za Trst» na konferenci. Pričakujejo, da bo odbor izvedencev predstavnikov 4 velesil za tržaško pristanišče — ki ga je treba kakor tudi mesto internacionalizirati po osnutku mirovne pogodbe — končal svoja poročila med tedom, ker ne vedo, če bodo 4 poročila ali samo eno, toda vedo, da ni nobenega poročila, za katerega bi dosegli sporazum.

Pododbor spada v okvir glavnega odbora izvedencev Sveta zunanjih ministrov, ki je že predložil konferenci 4 osnutke statuta za Trst, ki se med seboj razlikujejo.

DE GASPERI V RIMU

De Gasperi, ki je včeraj ob 8.30 uri odletel iz Pariza, je ob 14. uri pristal na letališču Urbe. Pričakovali so ga številni člani vlade. Alcide De Gasperi je na predvečer odhoda iz Pariza zbral na italijanske mposlaništvu v Parizu zastopnike italijanskega in ostalega tiska, da poda izjave o položaju, ki je nastal med njegovim bivanjem v francoski prestolnici.

«Zadovoljen sem, ne rečem zaradi uspehov, ker do zdaj še ni mogoče govoriti o uspehu, temveč za potek dogodkov in razpravljanj v zvezi z italijanskimi vprašanji. Našel sem med bivanjem v Parizu vedno večje razumevanje. Gre le za nekaj majhnih perifričnih koncesij k mirovni pogodbi, ne pa za kakšen velik uspeh. Toda, je nadaljeval De Gasperi, prvi vtisi niso negativni.»

Na vprašanje nekega tujega dopisnika o njegovem mnenju o dogodkih v Julijski krajini, kar zadeva incident med Američani in Jugoslovani, je De Gasperi odgovoril, da je težko za njega dati mnenje kot zastopniku bivše sovražne države, toda da zdi se mu, da incident dokazuje, kako napeto je vzdušje na tem področju.

NIZOZEMSKI POPRAVEK

Nizozemska je sprva predložila popravek, po katerem naj bi uporabili v uvodu besedo «sprožila», toda kesneje je privolila, da uporabljajo izraz «začela».

Sovjetski delegat Višinski je vztrajal, da bi uporabljali izraz «napovedala» ter je od ostalih članov štirih velesil zahteval, da se držijo besed teksta, katerega je predložil Svet zunanjih ministrov.

EGIPTOVSKE ZAHTEVE DO ITALIJE

Sidki paša je izjavil, da zahteva Egipt od Italije vojno odškodnino skupno sto miljonov funtov šterlingov. «To predstavlja — je dodal egiptovski ministrski predsednik — znatno znižanje vsote 190 miljonov funtov šterlingov, ki jo je pred časom zahteval Egipt od Italije.»

TAINI DOKUMENTI O AVSTRIJSKEM ODPORNIŠKEM GIBANJU

Kancelar Leopold Fiegl je obvestil avstrijsko vlado, da bo zunanji minister GGruber predložil na pariški konferenci nekatere tajne dokumente, ki so jih dobili v nemški kancelarski pisarni in ki vsebujejo informacije o avstrijskem odporniškem gibanju proti nacističnemu režimu.

5 ČLANOV POSADKE DRUGEGA AMERIŠKEGA LETALA JE VERJETNO IZGUBILO ŽIVLJENJE

Washington, 24. avgusta

Kot poroča «Reuter», je ameriško zunanje ministrstvo sinoči javilo, da ga je obvestila jugoslovanska vlada, da menijo, da je izgubljenih vseh 5 članov drugega ameriškega prevoznega letala, ki so ga 19. avgusta sestrelili nad Jugoslavijo.

Zunanje ministrstvo je izjavilo, poroča nadalje Reuter», da jugoslovanski vojaki ni uspel najti dveh članov posodke kinaj bi odskočila iz letala s padali. Obstoja dvom, če se je to v resnici zgodilo.

Menijo, da je posadka odvrgla iz letala predmete z namenom, da zmanjša težo letala in da so to kmetje zamenjali s padali.

IZJAVA MAKIEDA

Washington, 24. avgusta

Kot poroča Reuter, je jugoslovanski vršilec poslov v Washingtonu Sergije Makiedo sinoči ob 22.15 sporočil, da ni prejel še nikakega odgovora svoje vlade na noto vlade Združenih držav o prisilnem pristanku ameriških letal v Jugoslaviji.

Makiedo je izjavil — nadaljuje Reuter — da to ne pomeni, da ne bodo poslali nobenega odgovora pred potekom 48 ur, ki jih omenja ameriška nota. Odgovor lahko predajo ameriškemu veleposlaništvu v Beogradu.

Niti Makiedo niti zunanje ministrstvo nista moglo potrditi beograjskega radijskega poročila, po katerem je maršal Tito zavrnil ameriški ultimat.

Na sliki vidimo skupino znanih ameriških novinarjev in lastnikov listov, ki so nedavno obiskali različna evropska mesta. Na Dunaju jih je sprejel general Mark Clark, poveljnik ameriških čet v Avstriji. Z leve na desno; Ludwell Denny, glavni uvodničar listov koncerna «Scripps-Howard»; Lee Hills, izdajatelj «Miami Herald»; J. D. Ferguson, direktor 'Milwaukee Journal»; Walter Christenson, glavni urednik «Omaha World-Herald»; John Oestreicher, urednik agencije «International News Service»; W. S. Gilmore, glavni urednik »Detroit News»; Herbert Corn, direktor «Washington Star»; Ed Kilman, glavni urednik «Houston Post»; Roy Howard, predsednik časnikarskega koncerna «Scripps-Howard» in Arthur Hays Sulzberger, predsednik in izdajatelj «New York Times». Imena teh novinarjev lahko vsak dan zasledite v svetovnem tisku.

Tito ni sprejel ameriškega ultimata

LONDON, 24. avgusta. — Beograjska radijska postaja je včeraj objavila, da je maršal Tito «odklonil sprejeti ameriški ultimat», ker so ameriške letalce, ki so bili prisiljeni pristati v Jugoslaviji, že izpustili.

V radijski objavi so dejali: «Glavno tajništvo republike objavlja gledè na incidente, ki so se pripetili ameriškim letalcem, ko so kršili naše ozemlje in ki so bili prisiljeni pristati, da je vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra poslal noto, v kateri zahteva njihovo izpustitev. Ker so bile te osebe že ispuščene, je maršal Tito odklonil sprejeti ameriško ultimativno noto.»

Radio je pristavil, da je jugoslovanska vlada dovolila ameriškim oblastem, da dobijo nazaj razbitine drugega ameriškega letala, ki se je razbilo v Jugoslaviji 19. avgusta.

Kot poroča beograjska radijska postaja, je ameriški veleposlanik v Jugoslaviji Richard Patterson v spremstvu ameriškega vojaškega stašeja in tajnika ameriškega veleposlaništva odpotoval na Bled, da obišče maršala Josipa Broza-Tita, ministrskega predsednika vlade jugoslovanske republike.

Glavni predmet razgovora je bila izmenjava vidikov o odnošjih med Jugoslavijo in Združenimi državami, o protestih jugoslovanske vlade o kršitvah jugoslovanske meje in njene suverenosti s strani ameriških letal ter o prisilnem pristanku dveh ameriških letal na jugoslovanskem ozemlju.

Rezultat razgovorov daje upati, da bodo v bodoče te obmejne incidente preprečili s skupnim nastopom obeh vlad.

Istočasno so v New Yorku sporočili, da se je Jugoslavija pritožila pri Združenih narodih, da ameriške zasedbene oblasti še vedno zadržujejo vzdolž gornjega toka Donave 171 jugoslovanskih ladij. V pismu, ki ga je prejelo 13. avgusta glavno tajništvo Združenih narodov, zahtevajo, da bi zadevo vpisali na dnevni red gospodarskega in socialnega Sveta.

Reuterjev dopisnik iz Washingtona je poslal brzojavko, da bo označenje tega, kar mislijo Združene države kot zadoščenje za pred kratkim nastale letalske incidente, odvisno od informacij, ki jih bodo dali potniki in posadka letala, ki so jih izpustili, a domnevajo, da bi bilo sporočilo opravičila najmanj, kar bi Tito lahko storil.

Ameriško zunanje ministrstvo je včeraj preučevalo poročilo ameriškega veleposlanika Richarda Pattersona o razgovoru, ki ga je imel s Titom, ko mu je predal noto Združenih držav. Niso sestavili takoj nobenega poročila o vsebini tega poslaniškovega poročila, a nekateri opazovalci domnevajo, da vsebuje zagotovilo, da bo Jugoslavija pristala na ameriške zahteve.

Jugoslovanska poročevalna agencija je pri poročanju o razgovoru med Titom in Pattersonom izrazila upanje, da bodo Jugoslavija in Združene države izvedle skupno akcijo, da preprečijo bodoče obmejne incidente.

Spor med Jugoslavijo in Združenimi drzavami je bil predmet razprave s strani britanskega zunanjega ministra Ernesta Bevina ob priliki poročanja voditeljem britanskih dominijonov na sestanku o zadnjih mednarodnih dogodkih, ki je bil včeraj v Parizu.

V Lowellu v Massachussetsu je ameriški vojni minister Robert Patterson izrazil svojo «veliko ogorčenje» zaradi jugoslovanske akcije proti ameriškim letalcem.

Reuterjeva brzojavka iz Gibraltarja sporoča, da je ameriška 45.000 tonska letalonosilka «Franklin Roosevelt» skupno z drugimi ameriškimi vojnimi ladjami včeraj zjutraj odplula iz Gibraltarja v Neapelj.

Achesonove izjave o ultimatumu Jugoslaviji

WASHINGTON, 24. avgusta. — *Vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra Dean Acheson je izjavil na tiskovni konferenci, da se je ameriška nota Jugoslaviji ter ultimat, ki ga vsebuje, nanašala na vse osebje obeh letal, ki sta bili napadeni. Dejal je, da si bodo Združene države pridržale pravico dokončnega sklepa, dokler ne bodo sprejele uradnega sporočila o stanju posadke drugega letala.*

Acheson je dejal, da so člani posadke letala, ki je bilo sestreljeno 9. avgusta in ki so bili sposobni zapustiti Jugoslavijo, to državo tudi zapustili. Prejeli niso nikakega uradnega sporočila o stanju enega izmed potnikov, ki je bil težko ranjen.

Razen tega je Acheson dejal, da bodo ameriški in jugoslovanski funkcionarji šli na kraj, kjer je 19. avgusta strmoglavilo drugo letalo. Pristavil je, da noče govoriti o bodočem poteku stvari, če bi posadka drugega letala bila ubita, kot je to videti iz prejšnjih vesti.

V odgovoru na druga vprašanja je Acheson izrazil mnenje, da je v kratkem pričakovati podatke glede usode posadke drugega letala.

Na vprašanje, če je bila še možnost, da bi to zadevo sprožili pred Varnostnim svetom Združenih narodov, je Acheson omenil ameriško noto. Dejal je, da nota točno določa zadržanje, ki bi ga zavzele Združene države. Potrdil je, da niso prejeli vseh za odločitev potrebnih informacij.

Acheson je dejal, da še ni prejel s strani veleposlanika Pattersona informacij o razgovoru z maršalom Titom.

Glede na vest, po kateri je minister Byrnes baje diktiral noto Jugoslaviji iz Pariza, je Acheson enostavno dejal, da so noto poslali kot običajno v imenu zunanjega ministra in predsednika.

Kot odgovor na neko vprašanje je Acheson dejal, da nima nadaljnih informacij glede števila poletov s strani ameriških letal nad jugoslovanskim ozemljem. Ponovil je, da so bile vse informacije, ki so jih imele o tej zadevi Združene državenavedene v noti.

Kot odgovor na nadaljna vprašanja je Acheson dejal glede 48 urnega roka, ki so ga določili v noti, da bo v kratkem imel informacije po katerih bo točno vedel, kdaj so preddli noto jugoslovanski vladi. Ponovil, je da še niso prejeli vseh informacij o položaju in preden je mogoče ukreniti kakšno akcijo, je treba poznati vse dogodke. Odklonil je, da bi komentiral vest jugoslovanske poročevalne agencije, po kateri je Tito zavrnil ultimat.

Achesona so nato vprašali glede sedanjega položaja v zadevi, ki se nanaša na rečne ladje na Donavi. Dejal je, da so razne države, skozi katere teče Donava, zdaj odklonile, da bi dovolile izhod splavom, ki so pod njihovim nadzorstvom iz nekaterih delov reke. Poudaril je, da so Združene države izrazile željo, da bi razpravljale z vsemi prizadetimi državami o zadevi glede otvoritve plovbe na reki, da bi podonavske države mogle znova vzpostaviti svoje gospodarsko življenje. Sovjetska vlada je zasegla nekatere splave Avstrije in Madžarski z izgovorom, da so bili baje nemška last. Tudi druge države so nakupile razne splave. Na ameriškem zasedbenem področju v Avstriji je nekaj splavov, ki so brškone last posameznikov ali drugih držav. Acheson je dodal, da Združene države ne stavijo zahtev na nobenega izmed teh splavov.

Vršilec poslov zunanjega ministrstva je nadalje izjavil, da je zadeva rečnih čolnov del mnogo bolj obširne zadeve in sicer plovbe po Donavi. Dejal je, da so Združene države večkrat skušale načeti razprave o zadevi, kar skušajo tudi zdaj in upajo, da bo to tudi storjeno.

Acheson je nadalje izjavil, da so mu povedali, da je tajništvo Združenih narodov prejelo nismo jugoslovanske vlade, ki zahteva, da bi načeli pri gospodarskem in socialnem svetu razprave o zadevi povrnitve ladij, a je dodal, da pisma ni videl. Kot odgovor na neko vprašanje je dejal, da Sovjetska zveza ni odgovorila na ameriško noto glede Dardanel. Niti ni poljska vlada odgovorila na ameriško noto glede volitev.

LITVINOV RAZREŠEN

Moskva, 24. avgusta

Ministrski svet Sovjetske zveze je imenoval Fedorja Guseva in Jakova Malika za namestnika zunanjega ministra Sovjetske zveze ter je razresil Maksima Litvinova dolžnosti namestnika sovjetskega zunanjega ministra.

NOVA SMER SOVJETSKE LITERATURE

Moskva, 24. avgusta

Odbor komunistične stranke Leningrada je zahteval, da odstavijo sovjetskega pesnika Nikolaja Tionova kot predsednika zveze pisateljev tega mesta ker se ni pokazal kot sposoben voditelja za leningrajski odsek zveze pisateljev. Nikolaj Tionov se ni boril proti škodljivemu vplivu nesovjetskih pisateljev ter je dopuščal, da so revije pokvarili s tendencami in moralo, ki je tuja sovjetski literaturi». Leningrajski komunisti so tudi izdali poziv vsem pisateljem «za odločno izboljšanje pri njihovem delu, za globlji študij marksizma in leninizma ter za intenzivno ustvariteljsko delo, ki naj zanese novo navdušenje za zlato dobo sovjetske literature, ki bo morala navadajati mladino in narod z višjim čutom za sovjetsko domovino».

Cankar zapustil Atene

Ladje „Kralj Aleksander" niso poškodovali Grki, temveč angleški letalci

ATENE, 24. avgusta. — Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji, dr. Izidor Cankar je včeraj z letalom odpotoval v Beograd. Na letališče ga je spremljal sovjetski veleposlanik admiral Rodiamov.

Poškodovanje jugoslovanske ladje «Kralj Aleksander», katero je Jugoslavija pripisala grški bombi in ki je povzročilo odpoklic jugoslovanskega veleposlanika v Atenah, je v resnici pozvročilo letalo RAF (Kraljevskih zračnih sil Velike Britanije); pilot, ki je zamenjal ladjo, katera je ležala nasedla na ustju reke Araksos za ostanek nemške ladje, jo je uporabil za strelske vaje.

To dejstvo je objavilo britansko veleposlaništvo v Beogradu v noti, v kateri zagotavljajo, da je Velika Britanija imela za dolžno navesti to dejstvo, ko je izvedela za jugoslovanski protest Grčiji zaradi poškodovanja ladje «Kralj Aleksander».

Britansko veleposlaništvo v Atenah je izdalo poročilo, in objavilo, da so jugoslovansko ladjo pomotoma poškodovala letala britanskega vojnega letalstva med vežbanjem odmeta, ker so menili, da gre za nemško ladjo, ki se jo ne izplača popraviti. Ladja je bila zadela na mino in je nasedla ob grški obali. Jugoslovanska vlada je zaradi tega obtožila Grčijo odgovornosti za poškodovanje ladje.

Oboroževanje na sovjetskem področju

LONDON, 24. avgusta. — *Poročevalec britanskega zunanjega ministrstva je izjavil v Londonu, da bodo verjetno izdali ukrepe zaradi stalnih poročil, po katerih naj bi sovjetske oblasti dovoljevale proizvodnjo orožja na sovjetskem zasedbenem področju v Nemčiji.*

Ko so zahtevali od njega komentar o vesteh, ki so se pojavile v časopisju in po katerih naj bi sovjetske oblasti izdelovale raketne izstrelke v vzhodni Nemčiji, je izjavil, da je resnično, da je britanski zunanji minister sporočil preteklega julija v Parizu sovjetskemu zunanjemu ministru, da je Velika Britanija prejela natančna poročila o proizvodnji orožja na sovjetskem zasedbenem področju Nemčije. Poročevalec britanskega zunanjega ministrstva je dejal, da je ob koncu preteklega leta maršal Žukov, takrat sovjetski zastopnik v zavezniškem nadzorstvenem svetu v Berlinu, podal nekaj trditev o vzdrževanju oddelkov nemške vojske na britanskem področju in da je Velika Britanija ponudila preiskavo na svojem področju.

Istočasno je Velika Britanija predložila preiskavo v vseh štirih področjih ne samo za preučitev dosežene stopnje demobilizacije, ampak tudi industrijske demilitarizacije. Ta predlog so sovjetske oblasti odklonile in izvedli niso nobene preiskave.

V svetu zunanjih ministrov, katerega zasedanje je bilo v Parizu v preteklem juliju, je Bevin znova izjavil Molotovu, da bi Velika Britanija odobravala preiskavo v vseh področjih za odstranitev vsakršne zaskrbljenosti, da bi bile nepreštane vesti o proizvodnji orožja v vzhodni Nemčiji resnične. Sovjetske oblasti so stvar znove zavlačevale.

Ameriški tisk o ultimatumu Jugoslaviji

WASINGTON, 4 avgusta. — Glavni komentarji ameriškega tiska o ameriški noti Jugoslaviji naglašujejo člen note, ki pravi, če bi Jugoslavija v 48 urah ne dala zadoščenja na izvestne zahteve, ki se nanašajo na sestrelitev dveh ameriških letal, «bi vlada Združenih držav zahtevala takojšnje sklicanje Varnostnega sveta Združenih narodov, da izda potebne ukrepe.»

Uvodniki listov odobravajo to izjavo mednarodnega zaupanja namesto enostranskega ukrepa. Mnogi uvodniki so mnenja, da je jugoslovansko vprašanje tipičen primer najobširnejših vprašanj, pred katerimi stoji svet. Iz tega vprašanja se zrcali odločna obramba načel in stališča Združenih držav.

«New York Times» piše med drugim: «V letih 1914 in 1939 so ultimatumom takoj sledile mobilizacije in tem oboroženi spopadi. Tokrat pa, namesto da bi takoj zagrozili z vojno, je ameriški ultimat obvestil vlado, kateri je poslal noto, da jo bodo, če ne bo zadostila ameriškim zahtevam, poklicali pred sodišče: postavili bi jo pred Varnostni svet Združenih narodov za prikladen postopew v skladu z načelom, da more svet dati boljšo razsodbo kot pa uzaljena država z enostranskimi ukrepi. To prikazuje ne samo umerjenost in miroljubnost Amerike, temveč še v mnogo večji meri veljavo svetovne avtoritete za preprečevanje vojne, kot so Združeni narodi».

ČYasopis nadaljuje: «Da more ultimat te nove vrste imeti uspeh, je dokazano s takojšnjo izpustitvijo Američanov, ki so bili na krovu enega izmed sestreljenih letal in ki so jih Jugoslovani zadržavali od 9. avgusta, ter z dejstvom, da je Tito izdal ukaz svojim oboroženim silam, da ne streljajo več na tuja letala. Ti ukrepi ne zadovoljujejo popolnoma vseh pogojev ultimata, toda do nasprotnih dokazov jih je mogoče sprejeti vsej kot izraz namena, da hoče Jugoslavija dati polno zadoščenje».

Časopis zaključuje tako:

«Toda tudi tak razvoj ne more sam rešiti temeljnih vprašanj, iz katerih izhaja kriza in ki so tudi opravičilo za Ameriko, da je segla po takem drastičnem sredstvu, kot je ultimat. Eno izmed teh vprašanj predstavlja drzno stališče jugoslovanske vlade, ki je obrnila svoje topove proti Združenim državam, ki so Jugoslavijo oporožile in hranile.»

«New York Sun» piše: «Nota je to, kar so mnogi Američani pričakovali. Jugoslavija in ostali svet bi se moral zavedati, da je ameriško ljudstvo solidarno z ministrom Byrnesom ter da odobrava ne samo, da je ultimat izročen, temveč meni, da je prispel prekasno.»

«Washington Star» piše: «Vse kaže, da je naša vlada potrpežljiva in zvesta obvezam, ki jih je prevzela na osnovi statuta Združenih narodov, ker ni reagirala nasilno in neposredno.»

«Baltimore Sun» piše: «S svobodno izbiro našega naroda je postavljen nov primer, da je na težko izzivanje treba odgovoriti s skupno akcijo namesto z akcijo ene same države. Če bo spor takoj poravnan, morejo Jugoslovani biti prepričani, da bo to v Združenih državah takoj pozabljeno.

ŽITO V ARGENTINI

Buenos Aires, 24 avgusta

Po prvi uradni ocenitvi bodo v Argentini v letu 1946-47 obdelali 6.697.000 haktarjev površine za žito. To je povišek 16.2% v primeri z lanskim letom.

KRITIKA V ZSSR

Moskva, 24. avgusta

Na plenarnem zasedanju glavnega komunističnega odbora v Kijevu je strankin tajnik Nikita Kruščev ostro kritiziral pomanjkljivosti upravnega in ideološkega značaja ukrajinske komunistične stranke. Očital je glavnemu ukrajinskemu odboru, da ni znal primerno pospeševati ideološkega vzgojnega razvoja v znanosti, literaturi in umetnosti. Kruščev je ravno tako obtožil nekatere delavce, ki imajo visoke položaje v industriji, da so poneverili letna poročila o realizaciji sovjetskega ekonomskega načrta z namenom, da bi dobili letne nagrade zaradi tega.

„Popolni uspeh„ atomskih poizkusov na Bikinih

WASHINGTON, 24. avgusta. — *Viceadmiral W.H. Blandy je dospel v Washington z Bikinov, kjer je vodil nedavne poizkuse z atomsko bombo. Novinarjem je izjavil, da bo mornarica Združenih držav nadaljevala s poizkusi z atomsko bombo, kakor tudi z napredkom nove tehnike in preureditev, ki jih je narediti v pomorski opremi in v strategiji, dokler se države ne bodo sporazumele o trdnem jamstvu, ki bo prepovedovalo uporabo bombe. Blandy je izjavil, da bodo ladje, ki so služile za cilj na Bikinih, še precej časa služile za plavajoče laboratorije.*

Podšef operacij za osebna orožja je povedal, da bi morali napraviti zaklad iz naukov, ki so jih dobili od obeh poizkusov z atomsko bombo na Bikinih. V istem času je poudaril svoje zaupanje, da bodo atomsko bombo postavili izven zakona. Označil je bombo za «najbolj zahrbtno orožje, ki je kdaj kolj bilo» ter je posvaril proti drugemu paktu tipa «Kellog-Briand». Njegovo trditev, da so edino varno jamstvo predložile Združene države, je podprl mornariški minister Forrestal, ki je bil navzoč na tiskovni konferenci. Ta je dodal, da bi načrt o prepovedi bombe moral tudi vsebovati člene o njegovi izvršitvi.

Blandy je izjavil, da mislijo, da bo sprememba v strukturi ladij ter v pomorski taktiki rezultat «množine nad vse koristnih podatkov, ki so jih dobili v poiskusih».

Označil je bikinske poizkuse za «popoln uspeh». Zatrdil je, da so točne podatke dobili od obeh ektočne podatke dobili od obeh ektočna z namenom, da bi dobili letne nagrade zaradi tega. splozij nad in pod površino morja. Dodal je, da je njegovo osebje vedno pripravljeno glede na poizkus v veliki globini, ki bo na Bikinih približno v prihodnjem marcu.

Pooblaščenec za operacije vojske in letalstva na Bikinih general W. E. Kepner je izjavil, da so dobili važne izkušnje glede natančnosti in tehnike odmeta bomb glede na balistiko, glede zbiranja podatkov s pomočjo uporabe radijsko vodenih letal in drugih metod in glede sodelovanja med različnimi orožji.

ODBOR ZA IZSELJENCE

Washington, 24. avgusta

Mednarodna organizacija dela javlja, da bo prvo povojno zasedanje njenega stalnega odbora za izseljevanje 26. avgusta v Montrealu v Kanadi. Dnevni red dela obsega izmenjavo pogledov o možnosti povojnega izseljevanja, preučevanje oblik mednarodnega sodelovanja z namenom olajšanja organizirane obnovitve izseljeniških gibanj, preučevanje rasnega razločevanja v zvezi z izseljevanjem in tehnično izbiranje izseljencev.

Sovjetski blok po mnenju angleškega novinarja

London, 23. avgusta

V članku, ki ga je objavil znani novinar J. L. Garvin v «Daily Telegraphu», le-ta piše, da je okrepitev prosovjetskega bloka, neizogibna. Ko je omenil, da more Sovjetska zveza zdaj računati na šest od 21 glasov na pariški konferenci, nadaljuje članka: «Bolgarija, Romunija, Madžarska in Finska ki bodo v kratkem predložile prošnje za sprejem k Združenim narodom. Te države ne bodo imele možnosti ravnati svojevoljno, temveč bodo krepile sovjetski blok, katerega privesek je tudi Albanija.

Posledica tega — piše Garvin — v vsaki morebitni bodoči konferenci o evropskih zadevah bo, da bo mogla Sovjetska zveza s svojimi številnimi podporniki računati ne le na šest glasov kot do zdaj, marveč na 11 glasov zastopnikov komunističnih vlad in prav takega števila držav, čeprav ne predstavljajo v isti meri volje prebivalstva.

Ti narodi živijo na obširnih področjih vzhodne Evrope, ki se drže skupaj, razen Grčije ter evropskega dela Turčije.

Članekar piše da je duh zahodne civilizacije s svojim pojmovanjem do osebne svobode in svobode govora izgubil vpliv v polovici ozemelj, kjer je prevladoval, preden so se pričele nove hitlerijanske trzavice. Garvin nadaljuje: «Ta poizkus večanja prosovjetskega bloka je še vedno v svoji razvojni stopnji, v dokaz tega je dovolj, če navedem tri značilne primere. V svobodnem tržaškem področju zahtevajo Jugoslovani s podporo Sovjetske zveze carinsko zvezo in druge ugodnosti. To bi imelo za posledico, da bi bil Trst le po imenu mednaroden, dejansko pa bi postal jugoslovanski.

Tito in Bolgarija nameravata predložiti velike zahteve na škodo Grčije. Da bo mera polna, je Sovjetska zveza uradno sporočila Ankari svoje zahteve za eno ali več oporišč v Dardanelah. To bi pomenilo popolno nadzorstvo nad Črnim morjem in delno nad Donavo.

Sovjetski blok — končuje Garvin — je stvaren in učinkovit ustroj zavezništva. Dokler se zahodne in druge demokracije ne bodo naučile ravnati bolj vztrajno, ne bodo mogle obdržati svojih položajev.

OSTRE BESEDE ZAVEZNIKOV

Anglo-ameriški tisk

komentira zavezniško noto Jugoslaviji

LONDON, 24. avgusta. — V komentarjih k noti, ki jo je poslala vlada Združenih držav jugoslovanski vladi, uporablja britanski desničarski tisk izraze kot: «Resno napadalno dejanje», «grob napad» in celo «klanje.»

Daily Telegraph

Konservativni časnik «Daily Telegraph» naglaša, da je nota jasna po svojem preračunano zmernem tonu in vsebini. List nadaljuje, da je «namerna sestrelitev 2 letal ter pridržanje njunih posadk resno napadalno dejanje, ki more biti razlog za zahtevo po odločnem zadoščenju.

V zvezi z ameriškimi zahtevami pa pravi isti časnik: «Korak severnoameriške vlade je istočasno najmanj in največ, kar je mogla storiti po veljavnih pravilih v mednarodnih odnošajih; urejeni mednarodni odnošaji so vendar njen smoter, pa tudi smoter vseh drugih dobro mislečih vlad. Novejša jugoslovanska politika je vsa preveč podobna metodam, ki so vladale v Evropi in drugod med obema vojnama in za katere bi mogel svet pač upati, da se bodo končale s porazom napadalnih sil».

Nato «Daily Telegraph» izjavlja, da je Jugoslavija sistematično pretiravala malenkostne razloge za pritožbe in nadaljuje: «Pri vsem tem pa je v bistvu šlo le za slučajne krsitve jugoslovanskega ozemlja s strani zavezniških letal, ki bi jih pri svoji najboljši volji radi ustavili, kar pa zaradi vremenskih razmer ni bilo vedno mogoče. Čeprav je treba te kršitve obžalovati, vendar niso bile niti najmanjši povod za sestreljevanje letal in to celo braz formalnega svarila, da kaj takega nameravajo».

V zvezi z morebitnim prizivom na Varnostni svet pa list pravi: «Največja nevarnost bi bila uporaba veta za preprečitev ureditve te zadeve. To bi vsekakor silno zmanjšalo javno zaupanje v Združene narode».

Times

Neodvisni časnik «Times» piše, potem ko je naglasil, da ameriška nota ni ultimat, sledeče: «Ni koristno mešati obe ločeni vprašanji, ki sta dali povod dvema različnima notama s strani Washingtona ir Londona v zadnjih dneh, čeprav vsaka nota prispeva k ustvaritvi tistega vzdušja, ki je omogočilo ciničnl napad na ameriško letalo in neotesano ter rezko opravičilo, ki ga je o tem dala Jugoslavija.»

List naglaša, da so ameriška letala v preteklih mesecih preletela «ali nevarno blizu ali slučajno na napačni strani ene izmed najbolj kočljivih evropskih meja». List poudarja, da sta bili obe letali, ki so ju sestrelili v Jugoslaviji, izven linije 64, in sicer 24 km, ter dodaja: «Bil je razumljiv razlog za opravičilo, ki ga je Tito dodal k obtožbam v svojem govoru, ko je izjavil: Ne samo posamezna letala, temveč cele jate letal, tako vojaških kot civilnih, preletavajo to ozemlje».

Kar zadeva to vprašanje je beograjska vlada izročila protestne note, na da bi objavila kakšnega izmed odločnih odgovorov. Presenetljivo je morda, da je poročevalec ameriškega zunanjega ministrstva v Washingtonu dejal, kot poročajo, v nekem komentarju na noto svoje vlade, da Združene države niso prosile za dovoljenje, da letajo nad pasom jugoslovanskega ozemlja, na poti nad Dunajem in Rimom. Ne more biti nobene obtožbe za zaničljivo jugoslovansko odklonitev za izpustitev 7 Američanov, ki so bili na krovu ameriškega letala, ki so ga sestrelili 9. avgusta.

«Times» nadaljuje in pravi, da je velik del jugoslovanskega čustva «posledica hude antibritanske in antikapitalistične propagande jugoslovanskega režima; le-ta se poslužuje besed, ki se jih je maršal Tito sam posluževal, ko je v svojem govoru omenil «vir reakcije in izziračev» in «reakcionarne imperialistične klike».

«Times» dodaja, da bi bilo treba odobravati, če bi incident predložili Varnostnemu svetu, toda da je najprej treba pomiriti razburkane duhove in preiskati dejstva.

Daily Mail

Konservativni angleški časnik «Daily Mail» pravi v svojem komentarju o ameriški noti Jugoslaviji, da v Veliki Britaniji velika večina ljudi odobrava zdravo in odločno ameriško stališče.

Delovanje sil maršala Tita, ki sestreljujejo letala prijateljske in v resnici zavezniške države in hladnokrvno koljejo njihove posadke, je zelo zmanjšalo ugled njegovega režima v civiliziranem svetu.

List izjavlja, da je jugoslovansko stališče v vprasanju Trsta «že od začetka brezobzirno in zlobno napadalno» ter dodaja, da je ubijanje ameriških letalcev zaradi domnevne tehnične kršitve jugoslovanskega zračnega prostora znak maščevalnosti zaradi neuspeha jugoslovanskih pretiranih teženj na tem področju.

Splošno je znano, da stoji za maršalom Titom Sovjetska zveza in v interesu dobrega imena Sovjetske zveze bi bilo, da bi maršal Stalin in Molotov vplivala na svojega jugoslovanskega satelita, naj spremeni svoje vedenje.»

Manchester Guardian

Ameriško noto komentira tudi liberalni časnik «Manchester Guardian», ki pravi: «Ameriška nota Jugoslaviji je trda, toda žalitve bi mogoče preiti brez protesta. Jugoslovani so pač zadnji, ki bi se mogli pritoževati nad ostrim tonom ameriške note, saj so v preteklosti več mesecev vrši sramotilo gonjo proti Združenim državam in Veliki Britaniji. Zadnja britanska nota kaže, da so bili skrajno slab soseed na meji Julijske krajine. Zdaj moremo samo ugibati, kaj se bo zgodilo, če bo Titov režim odklonil opravičilo za svojo veliko žalitev in bodo zadevo predložili Varnostnemu svetu. Zanimivo bi bilo vedeti, ali bo Sovjetska zveza nastopila v korist svojega neposlušnega satelita in če bo postala zagovornica tega očitnega zloma mednarodne sloge.»

Daily Graphic

«Daily Graphic» piše, da Združene države niso imele druge izbire kot poslati Titu «ultimat.» «Ta jugoslovansko-ameriška «eksplozija» bo pomagala do račiščenja ozračja. Prej ali slej mora priti do «obračuna» med Sovjetsko zvezo in zahodnimi demokracijami. S podporo svojih satelitov skuša Sovjetska zveza surovo pogaziti svobodo. Če sodimo njeno zadržanje in delovanje, ne želi niti vojne niti miru. Stratka — čimprej «obračun», tem bolje.

Evening News

Newyorški poročevalec londonskega časnika «Evening News», Leonard Wibberley, komentira položaj, ki je nastal po ameriškem ultimatu maršalu Titu, ker so jugoslovanski lovci sestrelili dve ameriški letali. Pravi: «Medtem ko Washington še čaka na uradni Titov odgovor, diplomatski krogi napovedujejo, da se bo predsednik Truman zadovoljil samo s popolnim opravičilom in veliko odškodnino.

«Poročila pravijo, da so preživele od prvega incidenta sicer izpustili, toda Združene države so odločene pokazati balkanskim državam in drugim sovjetskim satelitom, da se ne bodo izogibale obračunu, ž njimi — in posredno s Sovjetsko zvezo — kadar koli bo položaj opravičeval brezobziren nastop v mednarodnih odnošajih.»

New York Times

«New York Times» pripominja v komentarju k jugoslovanskem incidentu: «Upamo, da bo sedanji obračun prepričal Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, da Združene države ker so potrpežljive, zato niso niti dekadentne niti naivne v sedanji igri, da bi vedno skozi vso igro prenašale žalitve. Če bo to zaključek ultimata, bo ultimat daleč preko sedanjega povoda upravičil samega sebe. Istočasno pa bodo lahko delo za vpostavitev trajnega miru obnovili z večjimi izgled za uspeh.»

Washington Post

«Washington Post» piše v članku, ki so ga objavili na prvi strani, da imajo sklep Združenih držav, da se sklicuje, če je potrebno, na Varnostni svet Združenih narodov, «za dramatičen dokaz dejanske udeležbe Združenih držav pri organizaciji Združenih narodov.»

Dokaz o tem so imeli že tedaj, ko so Združene države v noti predložile Sovjetski zvezi, da se Združene države bavijo s vsako morebitno komplikacijo, ki bi mogla nastati o nevarnem vprašanju Dardanel.

List poudarja, da imajo funkcionarji, ki so sodelovali pri sestavi listine v San Francisku, to akcijo «kot znak revolucionarne spremembe ameriškega javnega mnenja na področju mednarodnih odnošajev.»

Radijski komentatorji

Tudi radijski komentator Albert Warner je izjavil: «Stojimo pred novo vrsto ultimata v soglasju z načeli in metodami Združenih narodov. Namesto da bi zapretila v tem trenutku z nastopom enostranske akcije, se bo naša vlada, če je potrebno, sklicevala na Združene narode za skupni nastop proti Jugoslaviji.»

Neki drugi ameriški radijski komentator je naglasil, da pomeni ta sklep «odličen zgled dobre vere» in dokazuje da Združene države spoštujejo načelo «upoštevanja pravic malih narodov.»

CHURCHILL V ŠVICI

London, 24. avgusta

Winston Churchill je z ženo in mlajšo hčerko Mary odletel z letalom v Švico. Churchill bo bival v neki vili ob Ženevskem jezeru, ki mu jo je dal na razpolago neki njegov prijatelj. Šestnajstega septembra bo obiskal Bern kot gost švicarske vlade. Njegovo vrnitev na Angleško pričakujejo za 19. september.

ŽENSKI KOTIČEK

Narava - vir lepote

Z zeliščem, sadjem in sočivjem lahko popravite marsikatero napako, ki mislite, da kazi vašo lepoto. Namesto, da bi kupovali draga lepotilna sredstva v lončkih z visokovenečimi imeni, lahko stopite na vrt ali na trg k zelenjadarici ter si za malo denarja kupite več lepote in zdravja, kot bi vam ga mogli dati v najboljšem lepotnem salonu.

POMARANČE *so ustvarjene za dekleta, ki se ne morejo pohvaliti s posebno čisto poltjo, katerih največji sovražniki so zlobni mozolji in podobne neprijetnosti. Takšna dekleta morajo uživati kolikor mogoče dosti sadja in zlasti mnogo pomaranč. Saj veste, da vsebujejo pomaranče dosti vitaminov in zlasti vitamina C, ki je koži neobhodno potreben. Zato naj pijejo pomarančni sok zjutraj na tešče, pred, med jedjo in po jedi. Skratka, ob vsakem času in v vsaki količini. Že v kratkem času bodo opazile izboljšanje polti in če so imele kakšen kilogram preveč, bodo prijetno presenečene.*

LIMONE *so najboljše zaveznice deklet z mastno poltjo, sončnimi pegami, črnimi pikami in razširjenimi porami. Limonov sok je najboljše zdravilo za vse te napake. Kosmič vate namočite v sok, sil namažite obraz in četudi nekoliko peče, pustite, da se posuši. Nato splaknite z mlačno vodo. Za leno prebavo je dobro zdravilo čaša tople limonade zjutraj na tešče.*

SVEŽE CVETLICE *so lepe v laseh, za pasom in v vazah. Pa kdo bi si mislil, tudi za nego lepote so izvrstno sredstvo! Vrtnice n. pr. dajejo tako imenovano rožno vodo, ki je najboljše sredstvo proti rdečim, deklim in ohlapnim vekam. Če ste imeli mnogo dela, če ste preveč čitali, ali če ste se jokali, vam bo najbolj pomagalo, če polagate na oči mlačne obkladke rožne vode.*

Manj lepo in manj romantično zdravilo kot vrtnice je solata, vendar je kljub ponižnosti ni treba zapostavljati. Z odcedkom kuhane solate — kuhati jo je treba v malo vode približno pol ure — si umijte obraz, kadar ste posebno utrujeni. Začudili se boste svoji podobi v zrcalu, tako spočit in prenovljen videz boste imeli. Podoben uspeh dosežete tudi s kumaričnim sokom: polt postane bela in gladka.

Ne zametujte žajbljevih listov. Če jih najdete, si odrgnite zobe, pa bodo beli in blesteči kakor biseri. Za prehlade je odcedek zajbljevih listov in vročega mleka dobro zdravilo.

Odcedek skromne kamilice, ki raste ob robu gredic, pomirjevalno vpliva na živce in prinese spanec, očem pa da lep sijaj in blagodejno hladi, če so vnete.

Mimo peteršilja ste gotovo že večkrat šli in niti pomisliti niste, da pomaga pri vnetjih kože in rdečem nosu. Poizkusite, pa boste videli, kako čudovito sredstvo je peteršiljev odcedek.

ROZMARIN *ni dober samo v pečenki, njegov čaj je čistilno sredstvo za jetra in drobovje ter ga je treba piti zvečer pred spanjem.*

IZ ŠPINAČE, *nekaj kapljic olja in benzoina si lahko pripravile naj boljšo lepotno masko.*

LIPOV ČAJ *ni dober samo za prehlade, marveč tudi kot osvežilna kopel za izmučeni obraz in otekle členke.*

Tako imenovani ruski čaj je osvežilna pijača — vroča pijača vam poleti bolj pogasi žejo kot mrzla — pa tudi dobra kopel za razširjene pore na obrazu.

Če imete črne lase, skuhajte modro lilijo in nekaj vijolic ter si z odcedkom spláknite lase. Vsi vas bodo zavidali za črno modrikaste odseve.

Narava vedno črpa iz narave in tudi najboljša lepotna sredstva so pripravljena iz naravnih, to je rastlinskih snovi. Poznate žajbljevo zobno kremo? Če ne, jo poizkusite. Ali morda kumarično kremo za podnevi, ki naredi kožo belo, in stisne pore, hranilno breskovo kremo, ki daje koži mehkoto baržuna? Vedno dajte prednost sredstvom, ki so narejena na rastlinski podlagi, pred drugimi, ki so sestavljena iz raznih kemičnih snovi, ker slednja navadno niso endermična, to pomeni, da jih koža ne more vsrkati. Koža potrebuje hrano prav tako kot želodec in kakor za želodec težke jedi niso prebavljive, tako koža ne more absorbirati neprimernih snovi. Zato se ne veselite, če odkrijete lonček kreme z visokovenečim imenom in temu primerno ceno, kajti to še ne pomeni, da je proizvod tudi dober. Rajši se zatečite k naravi, ki je bogata in najboljša zaveznica vaše lepote.

Za kuharice

Za zimo lahko pripravite paradižnike, ki bodo imeli prav tako dober okus kakor sveži. Izberite zdrave in zrele paradižnike, umijte jih in pustite nekaj minut v vreli vodi. Nato jih olupite in naložite v kozarce s širokim vratom brez vsakršnega dodatka soli ali vode. Hermetično zaprite in postavite v patentni lonec za vkuhavanje. Ko je voda v loncu prišla do vrelišča, pustite kozarce s paradižniki še uro in pol v njem. Počasi ohladite in če kakšna steklenica ni prijela, kuhajte čez dva dni 20 minut.

Opečeni kruhki

Iz ne prestarega kruha lahko pripravite dobro predjed ali prigrizek. Raztopite 30 gr surovega masla, dodajte žlico paradižnikove mezge, dve in pol žlice nastrganega sira, nekaj kapljic limonovega soka in ščepec popra. Vse dobro premešajte in namažite na opečene kruhove rezine. V drugi skodelici zamešajte 100 gr gorgonzole s 5) gr surovega masla in dodajte nekaj zrn kumine.

V pečici opečite kruhove rezine in jih še mlačne namažite z tenko plastjo surovega masla, nato z zmesjo paradižnika in končno z zmesjo sira.

Praktični nasveti

Če hočete oprati zaprašene čipkaste ali batistne zastore, jih namočite preko noči v čebru vode, kateri ste dodali pest kuhinjske soli. Na ta način bo šel ves prah iz zastorov in vam bo pranje zelo olajšano.

Če hočete odvzeti vinu duh po plesnobi, vzemite nekaj dobro zrelih nešpelj. Prerežite jih na štiri dele, zavežite v belo platneno cunjo v velikosti žepnega robca in na vrvici spustite v sod ali steklenico, da so pod površino vina. Sod dobro zamašite in pustite en mesec pri miru. Nato odmašite, odstranite ovoj z nešpljami in videli boste, da je vino izgubilo naprijetni duh.

Če hočete odpraviti slab vonj z rok — ebule, rib ali alkohola, je dovolj, če si jih omočite z žlico kisa in osušite na zraku.

MODA

Popoldanska obleka iz svetle svile

JULIJSKA KRAJINA

Obisk admirala Stonea v Julijski krajini

TRST, 24. avgusta. — «Public Relations» 13. zbora poroča, da je voditelj zavezniške komisije v Italiji kontreadmiral Ellery W. Stone včeraj napravil nadzorstveni obisk pri Zavezniški vojaški upravi na področju Vidma in Julijske krajine.

Admiral je obiskal poveljnika 88. divizije, generala Bryanta E. Moore in včeraj zjutraj je prišel v tržaško pristanišče v spremstvu službujočega mornariškega častnika Cecila S. D. Noakesa.

Pozneje je admiral v spremstvu višjega častnika za civilne zadeve v Julijski krajini polkovnika Alfreda C. Bowmana sprejel v uradu komisarja tržaškega področja polkovnika H. P. P. Robertsona in sledeče uradnike:

predsednika področja dr. G. Palutana, župana odv. M. Mianija, predsednika področnega sveta inž. F. Gandusia, predsednika občinskega sveta odv. F. Fortija, upravnega predsednika področja dr. Biasolija, načelnika finančnega urada Revera, šolskega nadzornika dr. Rubinija, prvega predsednika apelacijskega sodišča dr. G. Zanotellija, glavnega javnega tožilca dr. D. De Rubeisa, glavnega pravnega svetovalca pri ZVU dr. M. Cecovinija.

Admiral je izrazil svojo zahvalo uradnikom za njihovo sodelovanje z Zavezniško vojaško upravo in hkrati kot načelnik zavezniške komisije v Italiji izrekel priznanje in dobre želje v imenu zavezniških oblasti.

POVEČANJE ZAČASNE PODPORE JETIČNIM

Z nedavno objavljenim ukazom ZVU so odredili povečanje začasne podpore jetičnim, in sicer z veljavnostjo od 1. julija; podporo so povečali s 30 na 50 lir na dan in dodatno doklado za vsakega nepreskrbljenega otroka s 5 na 8 lir na dan.

Z istim datumom so doklado v korist tistim, ki nimajo nepreskrbljenih svojcev, dvignili s 10 na 15 lir na dan.

Prispevek delavcev za razdelitev tako povečane dodatne doklade in zaradi povečanih stroskov bivanja v bolnišnici, so zmanjšali s 4% na 3% njihovega bruto zaslužka, toda načini plačanja prispevka so ostali nelzpremenjeni.

POVIŠANJE DOKLAD ZA BREZPOSELNOST

Nedavno objavljeni odlok ZVU določa povišanje doklad za brezposelnost. Od 1. julija dalje so doklade povišane s 30 na 50 lir na dan. Od istega dne dalje so povišane tudi doklade za vsakega otroka, ki ga je treba vzdrževati s 5 na 8 lir na dan.

TRST

Obsodbi zaradi posesti revolverja in ročne bombe

Včeraj dopoldne so se pred višjim sodiščem Zavezniške vojaške uprave, ki mu je predsedoval major F.C.S. Bayliss, zagovarjali trije mladi delavci, in sicer Luigi Casolino, Mario Caiffa in Giuseppe Intrepido. Prva dva sta bila obtožena, ker sta imela dne 15. julija v tržiški ladjedelnici pri sebi vsak po eno ročno bombo, medtem ko so pri Intrepidu našli nabit revolver.

Agenti civilne policije, ki so tistega dne opravljali službo v ladjedelnici, so na ovadbo drugih delavcev ustavili vse tri delavce in našli pri Caiffi pod obleko ročno bombo in pri Intrepidu nabit revolver. Drugo bombo pa so izročili policiji drugi delavci, ki so izjavili, da so jo našli pri Casolinu.

Vsi trije obtoženci so izjavili, da so nedolžni in so dogodek drugače opisali. Casolino je dejal, da ga je tisto dopoldne okrog 10.30 ure nenadno napadla skupina delavcev, ki so ga pretepli in mu nato pokazali bombo ter dejali, da so jo našli pri njem. Nato je prišla policija.

Caiffa je priznal, da je imel bombo, a je dejal, da jo je našel malo prej blizu urada delavske zbornice, kamor se je zatekel, ko je skupina delavcev iskala tiste, ki so delali za časa stavke 1. julija. Dejal je, da je bombo nameraval oddati policiji.

Neka priča je danes pred sodiščem izjavila, da je videla obtoženca, ko je ta pobral bombo.

Intrepido je dejal, da je bil oborožen z revolverjem, ker je od 5. do 15. julija opravljal službo čuvaja pri električni kabini, ki je dobavljala tok vsej ladjedelnici in katero so par dni prej nekateri delavci skušali pognati v zrak. Revolver je bil njegova last in na vprašanje sodnika je dejal, da ga nioddal zavezniškim oblastem, ker ni vedel za obstoječe zadevne predpise.

Po govoru branilca odvetnika Franchinija je sodnik oprostil Casolinija in obsodal Caiffa na 40 dni, Intrepida pa eno leto dni zapora. Javni tožilec je bil stotnik L. L. Miller.

PREHRANA

Razdeljevanje čistega angleškega mila. Zbornica za trgovino in industrijo sporoča, da se je včeraj začelo razdeljevanje čistega angleškega mila vsem potrošnikom, ki imajo življiske nakaznice tržaške občine. Vsak potrošnik dobi po 100 gr mila; cena mila 35 lir za kg, konec razdeljevanja 31. t. m.

Pojasnilo o avtomobilu 1100

26. julija so v ulici Cavour hoteli ugrabiti neko osebo

V zvezi z znano zadevo o avtomobilu «1100», z evidenčno številko «TO 45456», katerega so dne 26. julija zvečer pri trčenju avtomobila s tramvajem ustavili s šoferjem vred, poroča policija, da so po izvedeni preiskavi dognali da sta bili v avtomobilu v resnici še dve osebi, katerima je uspelo izginiti takoj po incidentu.

Dognali so tudi, da je avtomobil «1100» pripeljal z veliko brzino iz ulice Cavour, kjer je čakal zaradi ugrabitve neke osebe, katere identitete pa policija trenotno ne more razkriti.

V pogledu aretacije brigadirja civilne policije Claudija Cerlenizze, policijske oblasti obveščajo, da je bil ta ukrep izdan 8. avgusta, ker so v teku preiskave dognali, da je bil omenjeni agent v prijateljskih stikih s šoferjem avtomobila «1100» in drugo osebo, ki je vpletena v zadevo in ki je ostala neznana.

Usoda poslopja št. 6 v ulici Carducci

Predsednik apelacijskega sodišča je odbil prošnjo za preklic začasne izvršbe

Predsednik apelacijskega sodišča v Trstu je položil v pisarni civilnega oddelka apelacijskega sodišča odločbo, s katero je odbita prošnja za preklic začasne izvrzbe sodbe, ki jo je izdalo okrožno sodišče v Trstu, o izpraznitvi poslopja št. 6 v ulici Carducci. To prošnjo je vložil krajevni narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje.

V izvršitvi sodbe okrožnega sodišča v Trstu in ne glede na izid prošnje za preklic, je sodni uradnik že včeraj obvestil krajevni narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje, da bo dne 27. avgusta 1946 v skladu z zakonom na kraju samem narok s katerim bodo zavod za socialno skrbstvo uvedli v posest nepremičnine.

RADIO TRST I

263,2 m - 1140 kc

Sobota, 24. avgusta

17.15 filmska glasba; 17.30 «Rimski vodnjaki»; 17.45 Bob Leach pri klavirju; 18 komorni orkester; 18.45 pesmi; 19 Glas Amerike; 19.15 iz anglo-ameriške literature: Erskine Caldwell; 19.55 uganke po radiu; 20.15 ital. vesti; 20.35 veseli intermezzo; 20.55 teden v svetu; 21.10 koncertna glasba; 21.30 Verdijeva opera «Otello»; 24.15 zaključek.

RADIO TRST II

411 m - 731 kc

Sobota, 24. avgusta

17.30 romantična glasba; 17.45 simfonična glasba; 18.45 vokalni koncert; 19 predavanje; Kulturne aktualnosti; 19.15 slušna igra: Iz dobre družine; 20 napoved časa - slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 slovenščina za Slovence; 20.45 tedenski politični pregled; 21 zaključek; 23.10 vesti v slovenščini na postaji Trst I. na valu 263.2 m.

Nedelja, 25. avgusta

7 jutranja glasba; 7.25 koledar; 7.30 ital. vesti; 7.45 slov. vesti; 8 zaključek; 9.30 kmetijsko predavanje: Sadjereja na Primorskem; 10 prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa; 10.15 pridiga v slovenščini; 10.30 nadaljevanje sv. maše iz stolnice sv. Justa; 11 nedeljski glasbeni spored; 12 klasična glasba; 12.30 slovenske pesmi; 12.45 napoved časa - slov. vesti; 13 ital. vesti; 13.15 glasbeni program, prenos iz brit. voj. radiopostaje; 13.30 slovenske pesmi; 14 pregled vesti - čitanje sporeda; 14.05 predavanje: kmetijska oddaja; 14.15 zaključek; 17.30 otroška ura; 18 simfonična glasba; 19 predavanje: Jurij Dalmatin; 19.15 vesela ura; 19.45 plesna glasba; 20 napoved časa - slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 operna glasba; 21 zaključek; 23.10 zadnje vesti v slovenščini na valu 263.2 m na postaji Trst I.

GORICA

LJUBEZENSKA ŽALOIGRA

Erminio Fratnik s petimi streli usmrtil Federiko Balli, nato pa si pognal dve krogli v desno sence

Včeraj popoldne ob pol četrti uri se je v Gorici zgodila ljubezenska drama. Ob omenčenem času je pred hišo št. 4 v ulici d'Annunzio padlo sedem revolverskih strelov. Takoj po streljanju je na lice mesta pritekelo več civilnih policistov, ki imajo v bližini svojo stražnico, katerim se je nudil nadvse tragičen prizor. V veži pri vratih sta na tleh, drug poleg drugega ležali dve osebi. Mladenka je bila skrčena in naslonjena na zid; druga oseba je bila neki mladenič, ki je ležal na stopnicah.

Oba sta imela okrvavljena obraza. Mladenka je že izdihnila, ker jo je pet izstrelkov iz revolverja kalibra 9 na mestu usmrtilo. Mladenič je še dihal. Z avtomobilom zelenega križa so ga prepeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer je ob 19. uri zaradi možganske krvavitve izdihnil.

Mladenka je bila Federica Batti, stara 24 let, uslužbena na občinskem amagrafskem uradu, ki je s starši in brati stanovala v 4. nadstropju omenjene hiše. Pred nekaj meseci se je spoznala z Erminiom Fratnikom, starim 26 let. po poklicu mehanikom, ki je bil rojen v Trstu, začasno pa je stanoval v Gorici, v ulici Baiamonti 16. Med obema so se razvili prijateljski odnošaji in Fratnik je često obiskoval družino Batti. Postopoma pa se je v Federico zaljubil. Ker pa ni naletel na odmev, ji je večkrat grozil in jo pred nekaj tedni celo pretepel.

Včeraj ob 12.30 jo je pričakoval pred uradom, da bi jo pospremil domov. Zjutraj je Federika v razgovoru z nekaterimi tovarišicami omenila, da se bo dan, bodisi zanjo ali pa za «njega», slabo končal. Ob tretji uri popoldne je Fratnik odšel k Battijevim, kjer je imel, kot se zdi, prepir s Federiko. Poncvil je tudi svoje grožnje. Oba sta potem odšla po stopnicah proti izhodu, kjer pa se je pričeti razgovor razpletel v dramo. Fratnik je nenadoma potegnil revolver in hladnokrvno oddal pet strelov na mladenko. Prvi strel je žrtev ranil na levi roki, ko se je poskusila obvarovati z roko; drugi na desnem sencu, tretji na levih prsih, četrti na levem licu, peti pa hrbtu, pod levo lopatico. Fratnik, ki je bil znan kot nasilen in napadalen značaj, je hotel po izvršenem dejanju pobegniti. Ko pa je pogledal na ulico, je videl, da mu je beg nemogoč, ker so proti njemu že tekli policijski agenti. Zaradi tega se je s pištolo v roki vrnil v vežo, se vrgel poleg trupla izkrvavele mladenke in si pognal dva strela v desno sence, ki sta ga smrtno ranila. Po komisijskem ogledu so truplo nesrečne žrtve odnesli v njeno stanovanje v četrtem nadstropju.

Zavezniški dopisniki in filmski operaterji pri vrnjenih Američanih

Iz Trsta je včeraj prispela v Gorico skupina novinarjev in filmskih reporterjev, da so se razgovorili in fotografirali člane posadke ameriškega letala, ki je bilo prisiljeno pristati v Jugoslaviji. Kot je znano, so člani posadke in potniki v četrtek zvečer prišli v Gorico. Skupino, ki se je zvečer že vrnila v Trst, so tvorili: Reuterjeva dopisnica Elisabeth Barker, dopisnik «Associated Pressa» Walter Green, fotograf iste poročevalske službe in operaterja Gerhardt Stoindt in John Dored, prvi od filmskega podjetja Paramount.

Pogojna obsodba zaradi brzostrelke

Včeraj je višje zavezniško sodišče zaključilo razpravo proti Antoniu Lorenzonu iz Cerovega, obtoženemu nezakonite posesti nemške brzostrelke. Lorenzone, ki je že več kot tri mesece v preiskovalnem zaporu, so obsodili na eno leto zapora pogojno.

Nato sta se pred istim sodiščem zagovarjala Marija in Lucian Blazutič iz Bovca, ki sta bila obtožena nezakonite posesti zaveznškega blaga. Pri Blazutičevih so našli dva nahrbtnika in dva velika zavoja ameriških volnenih odej in majic z bombaža. Oba obtoženca sta izpovedala, da sta blago kupila na neki dražbi, ki jo je imela v Vidmu zavezniška uprava. Sodišče je oba oprostilo obtožbe.

Razpravo proti Viktorju Mavriču iz Bovca, ki bi se morala zaključiti že včeraj, so znova odložili za nedoločen čas. Kot je znano, so Mavriča aretirali zaradi nezakonite posesti orožja.

NAJDENO

Podpoveljstvo mestnih straž v ulici Mazzini 7 javlja, da so našli mrežasto torbo, v kateri so razne osebne potrebščine in listnica z dokumenti, ki nosijo imeni: Turk Alba in Velcich Giorgia.

ZALOSTNA NAJDBA PRI AJBI

Včeraj je skupina delavcev, zaposlenih pri cestnih delih med Kanalom in Ročinjem, v višini železniškega mostu pri Ajbi z grozo opazila človeški ud, ki je gledal iz zemlje. Bila je noga, zavita v kos blaga in je bila že skoraj popolnoma razpadla. Sklepajo, da gre za žrtev bombnega napada, ki so ga v januarju leta 1945 izvedli na omenjeni železniški most.

PULJ

IZGINILA STA 13 LETNA DEKLICA IN DEČEK ISTE STAROSTI

Gospa Maria Lippian je sporočila policiji, da je na zagoneten način izginila njena hčerka Maria Lippian, ki je dne 20. t. m. v dopoldanskih urah odšla od doma v ulici Dignano št. 5 in se do zdaj ni vrnila.

Gre za 13 letno deklico, visoko približno 1.60 m, bledih lic, rjavih las in svetlomodrih oči. Kdor koli bi o deklici kaj vedel ali bi lahko dal kakšne podatke, ki bi omogočili izsleditev, naj to sporoči materi ali civilni policiji.

Policijsko ravnateljstvo sporoča: Od 4. avgusta 1946 pogrešajo domači 13 letnega Nevia Voschiona. Zadnjič so ga videli v kopalni obleki rjave barve (kaki). Deček je visok približno 1.20 m, je močne postave, plavih las in svetlomodrih oči. Na levi roki ima brazgotino. Večkrat so ga videli v družbi zavezniških vojakov.

Kdor bi kar koli vedel o dečku, naj to sporoči policijskemu ravnateljstvu v Puliji.

WILLIAM SAROYAN 32.

ČLOVEŠKA KOMEDIJA

«Dobro», je dejal Avgust. «Jo bom jaz vzel. Vi pa bodite pripravljeni na beg.» Avgust se je pognal na drevo in splezal na eno izmed najnižjih vej, medtem ko so drugi, gospod Henderson in Ulix opazovali očarani, polni začudenje in občudovanja. Tedaj pa je skozi zadnja vrata hiše po stopnicah prišel gospod Henderson. Vsi dečki so pobegnili kot trop prestrašenih ribic. «Gustl», je zavpil Shag Manoogian. «Henderson gre!»

Kakor prestrašen orangutan v džungli se je Gustl spuščal z ene veje na drugo in komaj je stopil na tla, že je tekel. Videl je Ulixa, ustavil ga je in mu zavpil: «Ulix, izgini.»

Ulix pa se ni premaknil in si iz tega ni nič storil. Gustl ga je prijel za roko in z njim stekel proč; Henderson je vse to gledal. Stari se je nasmehnil, ko je videl, da so vsi dečki že pobegnili, nato pa je pogledal svoje drevo. Obrnil se je in odšel v hišo.

25. poglavje

NESREČNI KONEC «BOJNEGA» POHODA

Drug za drugim so se člani Gustinove tajne družbe zbrali pred Arovo trgovino in so čakali, da pride njih poveljnik. Končno se je le prikazal; peljal je za roko Ulixa. Vsi dečki so se zgrnili okrog Avgusta in Alf Rife je vprašal: «Ali imaš marelico, Gustl?»

Vodja ga je ošinil s prezirljivim pogledom in dejal: «Takih stvari ti ni treba spraševati. Videl si me na drevesu, ne? Torej imam marelico.»

«Pokaži nam jo no, Gustl», so prosili vsi člani tolpe. «Daj, prosimo.»

Avgust je skrivnostno segel v hlačni žep in potegnil ven zaprto pest. Pristaši družbe so radovedno zrli pest, ki jim je zakrivala pogled na marelico, ki je morala biti v njej skrita. Ko so se vsi umirili, je Avgust odprl pest.

Tam, na dlani je bila marelica, popolnoma zelena, velika pa komaj kot jajce prepelice.

Vsi so se nasmehnili, ko so videli nezrel sad; tudi Ulix. Slednji se je kar na mah spustil v dir, ne mogoče, ker je bil razočaran, ampak zato, da bi čimprej komu povedal vso zadevo o nezreli marelici.

Ker so se dečki le preveč smejali in vpili pred trgovino, se je trgovec Ara prikazal iz svoje prodajalne.

«Gustl», je zavpil. «In ti, Shag. Nickie. Alf. Lionel. Kaj pa je to? Mogoče senat Združenih držav v Washingtonu? Imejte svoje seje kje drugje. To je trgovina in ne parlament.»

«Seveda, gospod Ara», je dejal Gottlieb. «Seveda, saj bomo šli na drugo stran ulice. Hočete videti marelico?»

«Marelico imaš?» je vprašal branjevec. «Kje si jo dobil?»

«Na drevesu», je odvrnil Avgust, «jo hočete videti?»

«Pa saj zdaj ni marelice», je pripomnil Ara. «Za marelice je vsaj še dva meseca prezgodaj.»

«To ni navadna marelica; je marčna. Poglejte jo.» Znova je odprl pest in je pokazal zelen in trd predmet, ki ga je imel na dlani.

«Dobro, dobro», je dejal gospod Ara. «Lepa, zares lepa marelica. Zdaj pa pojdite in se pojdite senat Združenih držav kje drugje. Danes je sobota. Trgovino imam odprto, vi pa se drenjate pred njo, da obiskovalci niti vanjo ne morejo. Pojdite no.»

«V redu, gospod Ara», je zagotovil Gustl. «Ne bomo več tu. Takoj bomo šli na drugo stran ceste. Pojdimo, dečki.»

26. poglavje

NI ŽIVLJENJA BREZ ŽALOSTI

Gospa Macauleyjeva je ravno pripravljala zajtrk, ko je vstopil v kuhinjo Homer. Samo bežno je pogledal mater, pa ji je popolnoma zadostovalo, da je vedela, da je sin še vedno pod vtisom tistih čadnih ponočnih sanj.

«Nisem hotel tako zgodaj vstati», je Homer prekinil molk. «Skoro pol desetih je že. Kaj je z budilko?»

«Preveč delaš», je dejala gospa Macauleyjeva sinu. «Odpočiti se moraš.»

(Nadaljevanje prihodnjič)

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BRDNIK

Izdaja A. I. S.